

ია გრიგალაშვილი

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის
თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ადაპტირებული ლიტერატურის როლი მეორე ენის სწავლებისას

აბსტრაქტი

ქართული ენის ცოდნა არაქართული წარმოშობის მოქალაქეებს ქვეყნის სოციალურ, ეკონომიკურ, პოლიტიკურ და კულტურულ ცხოვრებაში აქტიური ჩართვის საშუალებას მისცემს, ამიტომ მის შესწავლას განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვს. ბოლო წლებში ამ მხრივ არაერთი წარმატებული ნაბიჯი გადაიდგა, გამოიცა სახელმძღვანელოები, გაუმჯობესდა არაქართველთათვის მეორე ენის სწავლების მეთოდოლოგია და პრაქტიკა.

მეორე ენის სწავლების პროგრამით გათვალისწინებული ქართული ენის კომუნიკაციური ასპექტების შესწავლისას აზერბაიჯანულ სტუდენტებს კარგ დახმარებას გაუწევს მამედ გიულმამედოვის „ქართულ-აზერბაიჯანული საკითხავი წიგნი“.

არაქართველთათვის მეორე ენის სწავლებისას ადაპტირებული ლიტერატურა უხვად უნდა იყოს გამოყენებული. სასურველია მათ მივაწოდოთ თანამედროვე ქართველ მწერალთა მოთხრობების ადაპტირებული ვარიანტები.

საქართველოს მრავალენოვანი მოსახლეობის საზოგადოებრივ ცხოვრებაში აქტიური ჩართულობისა და დემოკრატიის პირობებში სოციუმის წევრთა სამართლებრივი თანაცხოვრების ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ფაქტორი არაქართული წარმოშობის საზოგადოებისათვის მეორე, ანუ სახელმწიფო, ქართული ენის ცოდნაა. ბოლო წლებში ამ მხრივ არაერთი წარმატებული ნაბიჯი გადაიდგა, გამოიცა სახელმძღვანელოები, გაუმჯობესდა არაქართველთათვის მეორე ენის სწავლების მეთოდოლოგია და პრაქტიკა. თუმცა, კვლავ არაერთი პრობლემაა მოსაგვარებელი, რომელთა გადაჭრა პრაქტიკოსი პროფესორ-მასწავლებლებისა და აღნიშნული თემატიკით დაინტერესებული მეცნიერ-მკვლევარების წინაშე დგას.

ქართული ენის ცოდნა არაქართული წარმოშობის მოქალაქეებს ქვეყნის სო-

ციალურ, ეკონომიკურ, პოლიტიკურ და კულტურულ ცხოვრებაში აქტიური ჩართვის საშუალებას მისცემს, ამიტომ მის შესწავლას განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვს.

ენათმეცნიერები განასხვავებენ ენობრივ ჯგუფებს, რომლებშიც შეიძლება გაერთიანდნენ ადამიანები სქესის, ასაკის, ეროვნული წარმომავლობის, საცხოვრებელი ადგილის, ან თუნდაც ინტერესების მიხედვით. თუმცა, ასეთი დაჯგუფება ძალიან ზოგადი ხასიათისაა.

ცნობილია, რომ „ლინგვისტიკაში, ადამიანები დაჯგუფებული არიან ენის ან ენების მიხედვით, რომლებსაც იყენებენ. ეს განზომილება ნიმუშებად დალაგებისა ზოგჯერ სცილდება ლინგვისტიკას: ერი ერთი თვალსაზრისით განისაზღვრება ენით, ისევე როგორც სხვა ფაქტორებით. მეორე მხრივ, პოლიტიკურად გან-

საზღვრული კატეგორია „ერი“ ზოგჯერ გამოიყენება ლინგვისტიკაში, რომ მოგვცეს დაწესებული „ენის“ დეფინიცია. ამ თვალსაზრისით, „ენა“ არის კონტინუმი დიალექტებისა, რომლებზეც ლაპარაკობენ ერთი სახელმწიფოს საზღვრებში“ (პოლიდეი, 1973, გვ. 76).

არაქართველთათვის მეორე ენის სწავლებისას სასაუბრო ქართულის სწავლებასთან ერთად სასურველია სალიტერატურო ენის ცოდნის გადრმაგება-საც მიექცეს ყურადღება, რათა სტუდენტებმა მომავალში შეძლონ ორიგინალური ლიტერატურის წაკითხვა. ამ შედეგის მისაღწევად კარგი საშუალებაა მათთვის ადაპტირებული ლიტერატურის მიწოდება.

ადაპტირებული მხატვრული ლიტერატურის კითხვა ერთ-ერთ მნიშვნელოვან ადგილს იკავებს და ენის დაუფლების აუცილებელ პირობასა და საშუალებას წარმოადგენს. ადაპტირებული ტექსტები აფართოებს სტუდენტის მსოფლმხედველობას, აწვდის მასალას დამოუკიდებელი დასკვნებისა და განზოგადებების გასაკეთებლად და უქმნის საფუძველს აზროვნების გადრმაგებისათვის. სტუდენტებს ტექსტის გადრმაგებით წაკითხვაში ლექტორი ეხმარება, რათა მეორე ენის შემსწავლელებმა ყურადღება მიაქციონ ენობრივი ნორმების გაგებას, ავტორის თვალსაზრისის გამოკვეთას. ადაპტირებული მხატვრული ლიტერატურის გააზრებული წაკითხვა, ტექსტის შინაარსის სწორი გაგება, მისი ენობრივი, ესთეტიური და ემოციური სიმდიდრის აღქმა მნიშვნელოვან გავლენას ახდენს სტუდენტის აზროვნებისა და ლიტერატურული გემოვნების დახვეწაზე.

ლექტორმა წაკითხული ადაპტირებული ტექსტის ანალიზისას უნდა გამოავლინოს სტუდენტის აზრი ანკეტირებით, ტესტირებით ან ზეპირი გამოკითხვით, კითხვების დასმით. ამგვარი გამოკითხვებით ხელი შეეწყობა სტუდენტის მიერ მეორე ენის შესწავლის პროცესში

ლექსიკური მარაგის გამდიდრებას და ქართულისათვის დამახასიათებელ ენობრივ-სტილისტურ ნორმებში გარკვევას. ამისთვის საჭიროა სტუდენტთა როგორც ინდივიდუალური, ასევე ჯგუფური გამოკითხვა. შესაძლებელია მათი ჯგუფებად გაერთიანება. ადაპტირებულ ტექსტზე მუშაობამ უნდა განაპირობოს გრამატიკული, ლექსიკური, სტილისტური კატეგორიების შესწავლა და წაკითხულ მასალასთან დაკავშირებული არაერთი სამეტყველო და წერითი უნარ-ჩვევის განვითარება.

სასურველია, ლექტორი შესავალი საუბრით იწვევდეს სტუდენტთა დაინტერესებას წასაკითხი მასალით, ვინაიდან დადებითი ემოციური განწყობა შემსწავლელს დაეხმარება ტექსტის ყურადღებით გაცნობაში. სასიამოვნოა და საინტერესო, როცა მეორე ენის შემსწავლელი ხვდება, რომ მას საშუალება ეძლევა ქართულენოვანი ადაპტირებული მხატვრული, კლასიკური ლიტერატურა წაკითხოს, გაიგოს არამარტო მისი შინაარსი, არამედ გააცნობიეროს კიდევ კონკრეტული ტექსტის კულტურული ლიტერატურული მნიშვნელობა. კითხვის უმთავრესი მიზანი ინფორმაციის მიღებაა. ამიტომ სწორად უნდა იქნეს შერჩეული ტექსტები, რათა მისი წამკითხველი დაინტერესდეს. ლექტორმა შეიძლება სტუდენტთა ყურადღება გაამახვილოს ტექსტის ავტორზე, ნაწარმოების სათაურზე, ან ნაწარმოების ერთ-ერთ მნიშვნელოვან თემაზე, რაც ნამდვილად გაზრდის მეორე ენის შემსწავლელთა ინტერესს წასაკითხი მასალისადმი.

ცნობილია, რომ ტექსტის კითხვა რთული ფსიქოლინგვისტური პროცესია, ამიტომ საჭიროა გაიზიაროს უხილავი ძაფი ტექსტის ავტორსა და მკითხველს შორის. ტექსტის გაგება დამოკიდებულია ერთი მხრივ შემსწავლელთა ინდივიდუალურ, ასაკობრივ და სოციალურ ფსიქოლო-

გიურ თავისებურებებზე, და მეორე მხრივ, ტექსტის ლინგვისტურ ხასიათზე.

ვფიქრობთ, მეორე ენის სწავლების პროგრამით გათვალისწინებული ქართული ენის კომუნიკაციური ასპექტების შესწავლისას აზერბაიჯანულ სტუდენტებს კარგ დახმარებას გაუწევს მამედ გიულმამედოვის „ქართულ-აზერბაიჯანული საკითხავი წიგნი“. თუმცა, პედაგოგის მიერ სათანადო მასალის შერჩევა აუცილებელია. ვინაიდან „მასწავლებელი იღებს გადაწყვეტილებებს კურსის მიზნებისა და მასალის შინაარსის ორგანიზებაზე“ (ფრიკსენი, 1974, გვ. 4). როგორც „ქართულ-აზერბაიჯანული საკითხავი წიგნის“ შემდგენლები აღნიშნავენ, წიგნი წარმოადგენს საკითხავი ტექსტების კრებულს, რომელიც გამიზნულია საქართველოს ზოგადსაგანმანათლებლო აზერბაიჯანული სკოლების, აგრეთვე აზერბაიჯანში ქართული სკოლების მოსწავლეების, სტუდენტების, მოსახლეობის ფართო ფენების, ქართული ენის შემსწავლელთა დასახმარებლად. წიგნის დადებით მხარეთა შორის უნდა აღინიშნოს ის, რომ ქართულ ტექსტებს ახლავს აზერბაიჯანული თარგმანი, რაც უდავოდ მისასაღებელი პრაქტიკაა. ძირითადად, სახელმძღვანელოები, რომლებსაც მეორე ენის მასწავლებლები იყენებენ, ქართულ-რუსულია. მიგვანინია, რომ ადაპტირებული ტექსტები, რომლებიც აიგება ქართულ ენასა და სტუდენტთა კონკრეტული ჯგუფის მშობლიურ ენაზე, ხელს შეუწყობს მეორე, ქართული ენის უკეთ ათვისებას. კლასიკური ლიტერატურიდან ადაპტირებული, თანამედროვე ქართულ ენაზე გადმოტანილი ტექსტები მკითხველზე სათანადო ემოციურ ზემოქმედებას ახდენს. მათში გადმოცემული თემატიკა კარგი საშუალებაა ენის შემსწავლელთა დისკუსიაში შესასვლელად, მათ მეორე ენაზე ასამეტყველებლად. ვფიქრობთ, პედაგოგის მიერ ძირითადად ქართულ ენაზე საუბარი, სტუდენტები-

სადმი მიმართვა და გამოკითხვა ხელს შეუწყობს მათ მიერ მეორე ენის უკეთ ათვისებას. ცნობილია, რომ ბერლიცის მეთოდის თანახმად, „თარგმანი, როგორც უცხო ენის შეძენის საშუალება საესებით არის უარყოფილი“ (ბერლიცი, 1921, გვ. 1).

„ქართულ-აზერბაიჯანული საკითხავი წიგნი“ 1998 წელსაა გამოცემული თბილისში. წიგნში მასალა ასეა განთავსებული: ჯერ ანბანის რიგზე დალაგებული ზოგადსაყოფაცხოვრებო თემატიკის მქონე ტექსტებია მოთავსებული, შემდეგ ადაპტირებული ტექსტები ქართველ კლასიკოსთა ნაწარმოებებიდან, აგრეთვე მოკლე ინფორმაცია ქართული ხელოვნების ძეგლების შესახებ. ანბანის რიგზე დალაგებული ტექსტები ისეა აგებული, რომ მკითხველი უდავოდ გაიმდიდრებს ლექსიკურ მარაგს. მაგალითად, ქართული ანბანის პირველ ასო-ნიშანს ასეთი ტექსტი ახლავს: „ხალხს აბრეშუმში ჭირდება. სკოლამ ათი გრამი პარკის მური მიიღო. აბრეშუმის ჭიამ ორმოც დღეში პარკი დაახვია. უხვი მოსავალი მივიღეთ.“ აღნიშნულ ტექსტში, გარდა იმისა, რომ ანბანის პირველი ასო-ნიშანი ადვილად ამახსოვრდება მკითხველს, ყურადღება მახვილდება სოფლის მეურნეობის ერთ-ერთ დარგზე. ასო-ნიშან ბანს მოსდევს ტექსტი, რომელშიც ბანზე დაწყებულ სიტყვაზე მახვილდება ყურადღება. სიტყვა „ბადე“ მკითხველს ამახსოვრდება თევზაობის თემატიკაზე აგებული ტექსტის მიხედვით. მსგავსი მაგალითები ტექსტში უხვადაა განთავსებული. სასკოლო თემატიკაზე აგებული მასალა კარგ დახმარებას გაუწევს მოსწავლეებს. თუკი ამგვარი ლიტერატურა სტუდენტებისთვის იქნება შედგენილი, მაშინ მათი ასაკის შესაფერისი ლიტერატურა უნდა იქნას შერჩეული, რომელიც სტუდენტთათვის საინტერესო თემატიკით იქნება გაშინაარსებული.

წიგნის მეხვიდმეტე გვერდზე გამოჩენილ ქართველ საზოგადო მოღვაწესა და მწერალზე იაკობ გოგებაშვილზე მოწოდებულია მოკლე, მაგრამ საგულისხმო ინფორმაცია. წიგნის შემდგენლები შენიშნავენ: „იაკობ გოგებაშვილი დიდი ქართველი პედაგოგი და საბავშვო მწერალია. მან ბევრი საბავშვო მოთხრობა დაწერა. იაკობ გოგებაშვილმა პატარებს „დედა ენა“ შეუდგინა. გარდა ამისა, მან რუსული ენის სასწავლო სახელმძღვანელო შექმნა არარუსული სკოლებისათვის, რომლითაც ხელმძღვანელობდნენ ამიერკავკასიის ეროვნულ სკოლებში.“ საკითხავ წიგნში ჩართულია იაკობ გოგებაშვილის მოთხრობები „ვანო და ჩიტი“, „ტყე და მისი მშვენიერება“, „ირემი“, რომლებიც ადაპტირებულია წიგნის ავტორთა მიერ. თუმცა, ადაპტირებულ ტექსტებამდე გალაკტიონ ტაბიძის ლექსი „წიგნია“ მოთავსებული. ვფიქრობთ, იაკობ გოგებაშვილის მოთხრობები რომ მიჰყვებოდეს მწერალზე მოწოდებულ ცნობებს, წიგნის ფორმატისათვის უკეთესი იქნებოდა. ადაპტირებული მოთხრობა „ვანო და ჩიტი“ მდიდარია ზმნებით, რაც ენის შემსწავლელს საშუალებას აძლევს გაიმდიდროს ლექსიკა. ეს ზმნებია: „დაიჭირა“, „ჩამოჰკიდა“, „იტანჯებოდა“, „ებრალებოდა“, „დაინახა“, „გაუშვა“. ადაპტირებულ ტექსტში სულ ოთხი წინადადებაა, მაგრამ მასში ასახული მოქმედება დინამიურადაა გადმოცემული. იაკობ გოგებაშვილის მოთხრობის „ტყე და მისი მშვენიერება“ ადაპტირებული ტექსტი მკითხველს ნათლად წარმოუსახავს ტყის სურათს. მოვიხმობთ ციტატას ტექსტიდან: „ზაფხულობით ტყეს არაფერი შეედრება. ხეები შემოსილია ხშირი მწვანე ფოთლებით. ფოთლები ნიავის დროს საამურად შრიალებენ და სიცხის დროს გრილ ჩრდილს აყენებენ; ზოგი ხე ისე მაღლაა წასული, რომ თვალს ვერ შეუწვდენ; ზოგს ისე განივრად გაუშლია ტოტები,

რომ მის ქვეშ რამდენიმე ოჯახი თავისუფლად დაბინავდება. ტყეს ამშვენებს დიდი წიფელი და სხვა ხეები“ (გიულამელოვი, 1998, გვ. 19).

ხილის მრავალი სახეობაა ჩამოთვლილი იაკობ გოგებაშვილის მოთხრობაში „ხილის ბაღი“. ადაპტირებულ ტექსტში აღნიშნულია: „საქართველო განთქმულია ხილით. გაზაფხულიდან ზამთრის დადგომამდე ჩვენს ბაღებში სხვადასხვა დროს მწიფდება ბაღი, ალუბალი, ვაშლი, მსხალი, ატამი, ლეღვი და სხვა ხილი“ (გიულამელოვი, 1998, გვ. 26). წიგნის შემდგენელთა მიერ კარგადაა შერჩეული იაკობ გოგებაშვილის მოთხრობა „ბოსტანი“, რომელშიც ჩამოთვლილია ბოსტნეულის სხვადასხვა სახეობები: პომიდორი, ბადრიჯანი, ხახვი, სტაფილო, ნიორი, ბოლოკი, კომბოსტო და სხვა. ადაპტირებულ ტექსტებს მოსდევს ავტორის მიერ შედგენილი ტექსტები, რომლებშიც მოქმედება დინამიურადაა გადმოცემული. ჩვენს მიერ მოხმობილი იაკობ გოგებაშვილის მოთხრობის „ბოსტნის“ ლექსიკას ავსებს ავტორთა მიერ შედგენილ ტექსტში „სასკოლო ნაკვეთი“ არსებულ ზმნათა სიუხვე, რაც შესანიშნავად გადმოსცემს მოქმედებათა დინამიურობას და სტუდენტს ეხმარება სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობასთან დაკავშირებული ლექსიკის აქტიურ გამოყენებაში. ტექსტებს ერთვის კითხვები, მათზე პასუხის გაცემისას ენის შემსწავლელი შესწავლილი მასალის ცოდნასთან ერთად ამჟღავნებს სხვა სტილისტურ-გრამატიკული კომპეტენციებს.

იაკობ გოგებაშვილის სხვა მოთხრობები: „ცხვარი“, „მგელი და სოფელი“, „ძაღლი“, „მერცხალი“, „ჩაის ბუჩქი“, „მწყერი“, „მეგობრების დევნა“, „კატო და კატა“ სახელმძღვანელოს ავტორთა მიერ ადაპტირებულია და შესულია სახელმძღვანელოში. მათი ლექსიკა ძირითადად სოფლის ცხოვრების ამსახველ თემატიკას ეხება.

წიგნში შესულია აგრეთვე ავტორთა მიერ ადაპტირებული სულხან-საბა ორბელიანის იგავ-არაკები „მეფე და მხატვარი“, „უსარგებლო ოქრო“, „გლეხი და მეფე“.

სულხან-საბა ორბელიანის იგავ-არაკი „მეფე და მხატვარი“ კარგად არის შერჩეული სახელმძღვანელოს ავტორების მიერ. გარდა იმისა, რომ იგავის ფაბულა საინტერესოა, ის უდავოდ გაამდიდრებს სტუდენტთა ლექსიკურ მარაგს და პედაგოგს საშუალებას მისცემს სტუდენტებს შორის გამართოს დისკუსია. იგავის მიხედვით, მეფე ეძებდა მიზეზს მხატვრის დასასჯელად, მან ეს ვერ მოახერხა, ვინაიდან ცალთვალა მეფეს მხატვარმა ბრმა თვალი დაახუჭვინა, ხელში თოფი დააკავებინა ირმისათვის სასროლად და ასე დახატა. ნიჭიერმა მხატვარმა ასე აიცილა სასჯელი.

შეიძლება საინტერესო დისკუსიის გამართვა ასევე სულხან-საბა ორბელიანის მეორე ადაპტირებული იგავ-არაკის „უსარგებლო ოქროს“ თაობაზეც. იგავში მოთხრობილია: „ერთმა კაცმა ოქრო დამალა. ყოველ ღამეს მოდიოდა და ამოწმებდა, იყო თუ არა ადგილზე მისი დამალული ოქრო. ეს დაინახა მეორე კაცმა და ის ოქრო ჩუმად ამოიღო. მის ნაცვლად კი ქვა ჩადო. ღამით პატრონი კვლავ მოვიდა, მაგრამ ოქრო ვეღარ ნახა, დაიწყო ხმამაღლა ტირილი. მეორე კაცმა უთხრა: რატომ სტირი? შენთვის სულ ერთი არ არის, რა იდება მიწაში უსარგებლოდ-ოქრო თუ ქვაო?“ (გიულმამედოვი, 1998, გვ. 64) სტუდენტებმა შეიძლება იმსჯელონ თემაზე: შეიძლება თუ არა დაფლული ოქრო შევადაროთ თეორიულ ცოდნას, რომელსაც ადამიანი არ იყენებს პრაქტიკაში? ვფიქრობთ, პედაგოგს შეუძლია ესაუბროს სტუდენტებს აგრეთვე დაფლული საუნჯის სახარებისეულ ეპიზოდზე, რომლის მიხედვითაც ადამიანს არაერთი ნიჭი, ტალანტი, წყალობა ეძლევა უფლისაგან, მაგრამ მას კი არ

ამრავლებს, ინახავს და ასეთი საქციელით უფლის საჩუქარს კარგავს.

წიგნში შესულია ადაპტირებული მოთხრობა „ერთგულება“ (ი. აუერბახის მიხედვით). გედების გუნდი მიფრინავს ტბასთან, ცურავენ გედები, ხმამაღლა ყვირიან, სოფლის მცხოვრებლები ბავშვებს არ რთავენ ტბასთან მისვლის ნებას, რომ მათ გუნდი არ დააფრთხონ. გედები წყნარად გაფრინდებოდნენ, რომ არა გასროლა, რომელმაც დაარღვია სიჩუმე. ერთერთი გედი დაჭრილი დარჩა ნაპირზე. იგი მეგობარმა გედმა არ მიატოვა, დიდხანს დაფრინავდა მოკლული მეგობრის გარშემო. შემდეგ გედი გაფრინდა. კაცი, რომელმაც ფრინველი მოკლა, გაასამართლეს. ერთი წლის შემდეგ, იმავე დღესა და იმავე საათზე მოფრინდა გედი. ის იყო მარტო. ის მღეროდა სევდიან სიმღერას და ყველამ გაიხსენა, რომ ეს იყო სწორედ ის გედი, რომელმაც მეგობარი დაკარგა. ადაპტირებული ტექსტი ასე მთავრდება: „აი უკვე მეოთხე შემოდგომაა და ის მოფრინავს აქ. ხალხი შეეჩვია მას და ელოდებიან. უყრიან საჭმელს. მას ახსოვს გასროლა, მაგრამ სულერთია-მაინც მოფრინავს“ (ხაზი ჩვენია-ი.გ). როგორც ვხედავთ, წინადადებაში „ხალხი შეეჩვია მას და ელოდებიან“ შეცდომაა, დარღვეულია ქვემდებარისა და შემასმენლის რიცხვში შეთანხმების სინტაქსური წყობა. უნდა იყოს: „ხალხი შეეჩვია მას და ელოდება.“ სასურველია, მომავალში ასეთი წიგნის გამოცემისას მსგავს უზუსტობებს თავი ავარიდოთ. ავტორთა მიერ მოწოდებულ ვალეჰ ჰაჯიევის ლექსში „კითხვა-პასუხი“ ნაცვლად სიტყვისა „ეფურჩქნებათ“, წერია „ეფურჩქნებათ“ („გაზაფხული? ხეებს რომ ეფურჩქნებათ რტოები“- იხ. დასახ. წ. გვ. 21). რა თქმა უნდა, ჩვენი კოლეგიალური შენიშვნები ოდნავაც არ აკნინებს წიგნის ღირებულებასა და მნიშვნელობას მეორე ენის შემსწავლელთათვის. სახელმძღვანელოს ავტორ-

თა სასახელოდ უნდა ითქვას, რომ მათ მოწოდებული აქვთ ცნობები ქართული ქრისტიანული ძეგლების, მცხეთის ჯვრისა და ბეთანიის ტაძრის შესახებ. ინფორმაცია ქალაქების: რუსთავის, თბილისის, მცხეთის შესახებ, აგრეთვე ყოველდღიური საყოფაცხოვრებო ლექსიკის შემცველი სასაუბრო თემები ნამდვილად ამდიდრებს შემსწავლელთა მეორე ენის ცოდნას და მათ ზოგად წარმოდგენებს საქართველოს საეკლესიო ძეგლებსა და ქალაქებს.

კლასიკური ლიტერატურიდან ადაპტირებული, თანამედროვე ქართულ ენაზე გადმოტანილი ტექსტები მკითხველზე სათანადო ემოციურ ზემოქმედებას ახდენს. მათში გადმოცემული თემატიკა კარგი საშუალებაა ენის შემსწავლელთა დისკუსიაში შესასვლელად, მათ მეორე ენაზე ასამეცხველებლად. ჩვენი სურვილია, სამომავლოდ შეიქმნას მსგავსი „საკითხავი წიგნები“, რომლებშიც შესული იქნება რევაზ ინანიშვილის, გოდერძი ჩოხელის, გიორგი ლეონიძის და სხვა

ქართველ მწერალთა ადაპტირებული მოთხრობების ტექსტები.

დასანანია, რომ მეორე ენის სწავლების ამ ეტაპზე ამგვარი ლიტერატურის სიმწირე მასწავლებლებისათვის კიდევ ერთ პრობლემას წარმოადგენს. მომავალში დამატებითი საკითხავი ლიტერატურის შექმნა გადაუდებელ, საშურ საქმედ მიგვაჩნია. აღსანიშნავია ისიც, რომ აუცილებელია ასაკობრივი ჯგუფისა და ენის ცოდნის დონის ზუსტად განსაზღვრა, თუ ვისთვის უნდა შეიქმნას საკითხავი ლიტერატურა. ის თემატიკა, რაც სკოლის მოსწავლისათვის საინტერესოა, უკვე დაძლეულია სტუდენტისათვის და მასში სათანადო დაინტერესებას, ბუნებრივია, ვერ გამოიწვევს. მხატვრული ნაწარმოებები ქვეყნის კულტურული სფეროსა და საინფორმაციო საკითხებით კარგად არის დატვირთული. აქედან გამომდინარე, ადაპტირებული ტექსტების ჩართვა მეორე ენის სწავლებისას თანდათანობით ავითარებს და სრულყოფს სოციოკულტურულ კომპეტენციას, ცოდნის დონესა და ხარისხს.

ბამოყენებული ლიტერატურა

- ბერლიცი, 1921 - Berlitz, Method For Teaching Modern Languages, Berlin, Siegfried Gronbach, 1921
 გიულმამედოვი, 1998 - მამედ გიულმამედოვი, „ქართულ-აზერბაიჯანული საკითხავი წიგნი“, თბილისი 1998
 ერიქსენი, 1974 - Stanford C. Ericksen, Motivation For Learning, A guide for the Teacher of the Young Adult, Ann Arbor, The University of Michigan Press, 1974
 ჰოლიდეი, 1973 - M. A. Halliday Professor of General Linguistics, University of London; Angus Mc Intosh Forbes Professor of English Language University of Edinburg; Peter Strevens Professor of Applied Linguistics, University of Essex, The Linguistic Sciences and Language Teaching, Longman 1973

Ia Grigalashvili

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

The Role of Adapted Texts in Teaching of the Second Language On the Example of One Textbook

ABSTRACT

One of the important factors to involve in social life actively for nonGeorgian origin society and polyethnic population of Georgia, law equal cohabitation of the members' of society in the conditions of democracy is the knowledge of the second, a state language. In the last years much successful steps have been made, the textbooks were published, has improved language teaching methodic and practice. Though there are many problems in front of the professors and searchers who are interested in above noticed subject.

We think M. Giulmamedov's "Georgian-Azerbaijani reading book" will help Ajerbaijani students while learning communication aspects of Georgian language that is a conventional by the second language programme. However it's essential that an appropriate material is chosen by the teacher. As the compilers denote, the book represents the collection of the reading texts which are defined for Azerbaijani schools of general education, also for the schoolchildren, the students, the whole population, the learners of Georgian language. We have to denote one of the positive sides is that Azerbaijani translations are next to Georgian texts and it is certainly an acceptable practice. Mainly, the textbooks which are used by the teachers of the second language are Georgian-Russian.

We hope that in the future the adapted texts will have been built in Georgian language and the native language for the concrete students' group. It will help the students to study the second language better. The adapted texts from classic literature are translated into modern language and it influences on the emotions of the reader. The themes which are given in such books for students are good to discuss and speak the second language.

Its pity that on this stage of the learning of the second language the lack of a literature represents another problem the teache encounters. Making of the reading literature we consider as an instant matter. We have to denote also that it's necessary to define exactly the age-groups and the level of the knowledge of the language while making the reading literature. The themes interesting for the schoolchildren are already known for the students and it's natural they won't interest them. The literary works are well-loaded by cultural field of the country and informational questions. So, an involvement of the adapted texts while teaching the second language will gradually improve and perfect a socio-cultural competence, the level and degree of the knowledge.